



Sak 02/2022 - Budsjettet 2022 – Fordeling av midler til forbyggende og konfliktdempende tiltak (FKT), tjenestekjøp og midler til drift av nemnda og sekretariatet

Følgende dokumenter legges til grunn for saksfremlegget:

- Roviltforliket i 2011 (Representantforslag 163 S 2010-2011) - sikre en rask og effektiv håndtering av spørsmål knyttet til løpende forvaltning av rovvilt.
- Forvaltningsplan for store rovdyr i region 4 – 2013 og revidert utgave 2022 (ikke ferdig).
- Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak av 01.01.2013.
- Omsøkte FKT- tiltak til Statsforvalteren i Oslo og Viken i 2022.
- Planleggingsramme for regionale rovviltnemnder 2022.

Planleggingsrammer for 2022

I brev datert 24.02.2022 har Miljødirektoratet fastsatt planleggingsrammer for de regionale rovviltnemndene for 2022.

Kap. 1420 post 73

For region 4 er det fastsatt en ramme på kr. 4 900 000,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2022. I tillegg skal også beredskapsmidler belastes denne posten.

Kap. 1420 post 21

Denne posten skal benyttes til tjenestekjøp og forskningsaktivitet. Under denne posten føres også lønn og kostnader for sekretariatet, samt kostnader knyttet til Statsforvalterens beredskapsordning og kjøp av tjenester. For rovviltregion 4 er det satt av kr. 600 000,- til tjenestekjøp og en ramme på kr. 550 000 til drift av nemnd og sekretariat.

Tabell 1: Tildelt ramme for 2022 - Kap. 1420.73 og 1420.21

Region	Tilskudd Kap. 1420.73	Tjenestekjøp Kap. 1420.21	Drift av nemnder/ Sekretariat Kap.1420.21
1	850 000	350 000	475 000
2	3 000 000	400 000	500 000
3	5 000 000	1 000 000	550 000
4	4 900 000	600 000	550 000
5	16 000 000	1 000 000	700 000
6	13 500 000	1 200 000	800 000

7	10 000 000	800 000	825 000
8	14 500 000	1 500 000	1 200 000
SUM	67 750 000	6 850 000	5 600 000

Sentrale føringer

Rovviltnemnda skal med utgangspunkt i planleggingsrammen fordele midler til ulike typer av tiltak og fordele dem mellom fylkene i regionen. Etter nemndas vedtak vil Miljødirektoratet fordele midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak til de respektive Statsforvaltere i regionen. I region 4 er det kun statsforvalterembetet for Oslo og Viken og alle midler for regionen vil derfor tildeles hit. Hvert Statsforvalterembete behandler og prioriterer mottatte søknader i tråd med fastsatt regelverk for tilskuddsordningen og i henhold til føringer for prioriteringer og strategier for bruken av forebyggende og konfliktdempende tiltaksmidler gitt i forvaltningsplanen. Statsforvalterne som mottar midler fra Miljødirektoratet, kan ikke overføre midler seg imellom uten at en slik overføring er gitt skriftlig aksept fra Miljødirektoratet. Midlene som fordeles til fylkene skal i tillegg dekke løpende kostnader hvert enkelt Statsforvalterembete har til administrering og annonsering ved kvotejakt, lisensfelling etc.

Drift av nemnda og sekretariatet skal dekkes over kapittel 1420 post 21 og med en ramme på kr 550 000. Midlene skal nyttes til møtegodtgjørelse og reiser for nemnda samt drift av sekretariatet. I rovviltforliket av 2011, ble det pekt på behovet for å sikre en rask og effektiv håndtering av spørsmål knyttet til løpende forvaltning av rovvilt, herunder svar på søknader om fellingstillatelse på rovdyr osv. Det er derfor ønskelig å reservere midler til å betjene Statsforvalterens vakttelefonordning for å ivareta behovet for å sikre en effektiv saksbehandling i beitesesongen. Dette vil bli dekket over samme kapittel, Tjenestekjøpsposten, hvor det er tildelt kr 600 000 i 2022. Under denne posten kan det også settes av midler til forskning som kan hjelpe til med å bedre utvikling og iverksetting av forbyggende tiltak, eller evaluering av effekter av igangsatte tiltak.

Midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak dekkes over kapittel 1420 post 73 og har en ramme på kr 4 900 000. Bruk av midlene skal skje i tråd med forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak. Statsforvalteren vil motta søknadene, være regnskapsførende enhet, og fordele midler innenfor den rammen nemnda setter for tiltakene. Nemnda burde sette av en reserve for akutte beredskapsmidler, og vurdere hvordan disse eventuelt skal disponeres. Miljødirektoratet har, etter ønske fra Statsforvalterne, likevel valgt å holde tilbake noen akutte midler sentralt for spesielle situasjoner.

Nemndene må i sin planlegging også ta høyde for kostnader tilknyttet ordningen med godtgjøring ved fellingsforsøk utført av kommunale/interkommunale fellingslag. Dette skal belastes beredskapsmidler under kapittel 1420 post 73.

Bakgrunn

Statsforvalteren i Oslo og Viken har sekretariatsansvar for 2 regionale rovviltnemnder, rovviltnemnd 2 (i hovedsak tidligere Buskerud, Telemark, Aust-Agder og Vestfold) og rovviltnemnd 4 (Oslo og i hovedsak tidligere Akershus og Østfold).

Søknader som er mottatt Statsforvalteren i Oslo og Viken vil bli fordelt slik at den regionen søknaden berører får disse til behandling med den budsjettammenheng og tilskuddsvilkårene som gjelder. Samtidig vil det i noen sammenhenger kunne være fornuftig å se disse budsjettene og søknadene i sammenheng, da flere søknader kan berøre begge regionene. Dette gjelder særlig søknader til konfliktdempende tiltak. Bruken av midler innenfor Oslo og Viken må derfor koordineres.

Søknader om midler til forbyggende og konfliktdempende (1420.73) tiltak i 2022

Hos Statsforvalteren i Oslo og Viken er fristen for å søke om forebyggende- og konfliktdempende tiltak 15. februar. Bakgrunnen for en utvidet søknadsfrist (opprinnelig frist er 15. januar) er at husdyreiere har behov for en utvidet tidsfrist grunnet mye rapportering og andre søknadsfrister innenfor landbruket i denne perioden av året.

Forbyggende tiltak

Det er så langt kommet inn 17 søknader om midler til forbyggende tiltak mot rovviltskader i 2022. Flertallet av disse søknaden gjelder oppsett av rovdyravvisende gjerder, men vi har også mottatt søknader om hjemmebeite, elektronisk overvåking og kjøp og drift av vokterhund.

Tabell 2: Fordeling av forbyggende søknader til ulike tiltak

Tiltak	Søknader	Samlet søknadsbeløp i kr
Rovdyravvisende gjerde	13	2 891 426
Hjemmebeite	1	78 000
Vokterhund	2	216 000
Elektronisk overvåking	1	16 000

Sekretariatet vil gjøre nemnda oppmerksom på at dette er søknadsbeløp, og at vi operer med faste satser for flere av de forbyggende tiltakene. Samlet søknadsbeløp trenger derfor ikke å gjenspeile den reelle kostnaden. I tillegg har vi økonomiske forpliktelser fra tidligere år på 832 900 kroner, da vi har noen prosjekter som ikke er ferdigstilt og som derfor ikke har fått utbetalt de siste 25% av tilskuddsmidlene de har fått tilsagn om.

Totalt søknadsbeløp + tidligere års rest for forbyggende tiltak som skal utbetales i år er på 4 034 326 kr.

Konfliktdempende tiltak

Under konfliktdempende tiltak har det kommet inn 22 søknader. Vi har mottatt søknader fra flere store forskningsinstitusjoner, NJFF, Stiftelsen Bjørneparken i Flå, kommuner og andre private aktører. Det søkes bl.a. om tilskudd til forskning, konferanser, undervisningsopplegg, lyssetting av buss-stopper og lekeplasser.

Tabell 3: Fordeling av konfliktdempende søknader til ulike tiltak

Tiltak	Søknader	Samlet søknadsbeløp
Forskning	5	1 070 000
Undervisning	4	484 000
Tiltak relatert til skadefelling og lisensfelling – utstyr, kurs og samlinger	6	808 595
Beskyttelsesvest for hund	2	15 000
Andre tiltak	5	622 090

I tillegg har vi økonomiske forpliktelser fra tidligere år på kroner 230 000,-, da vi har noen prosjekter som ikke er ferdigstilt og som derfor ikke har fått utbetalt de siste 25% av tilskuddsmidlene de har fått tilsagn om.

Totalt søknadsbeløp + tidligere års rest for konfliktdempende tiltak i år er på 3 229 685 kroner.

Sekretariatets vurdering

1. Lønnsmidler og drift av sekretariatet, kr. 550 000,- (1420.21)

Forventet forbruk 2022

Ordinær møteaktivitet for region 4 i 2022 forventes i utgangspunktet å bli på et tilsvarende nivå som i 2021. Med bakgrunn i året som har vært, med koronarestriksjoner, vil vi kunne forvente flere møter med fysisk oppmøte. Dette vil kunne generere høyere kostnader knyttet til reiseregninger. Vi ønsker også å kunne ha mulighet til å gjennomføre en form for fagtur. For å ha et økonomisk handlingsrom til blant annet dette – bør det settes av kr 550 000,- i 2022.

Følgende møter planlegges:

- 3 – 5 ordinære nemndsmøter
- 3 – 5 fellesmøter med region 5
- 1-2 fagmøter/fagtur
- Evt. telefonmøter
- Deltagelse på nasjonal rovviltkonferanse

I 2021 meldte sekretariatet fra om et potensielt underforbruk til Miljødirektoratet ved rapporteringen i begynnelsen av september. Vi fikk da trukket kr. 150 000,- fra budsjett. På grunn av uforutsette utgifter i form av seint innkomne reiseregninger/møtegodtgjørelser fikk vi et overforbruk som ble dekket av underforbruket på tjenestekjøp.

Vi beregner en kostnad på ca. kr 13 000 pr. nemndsmøte. Sekretariatets forventes å bruke totalt 6 mnd.-verk på å drifte rovviltnemndene i 2022. Det anbefales ca. kr 400 000 avsatt til drift av sekretariatet.

2. Tjenestekjøp, kr. 600 000,- (1420.21)

Forventet forbruk 2022

Tjenestekjøpsmidler skal brukes til for eksempel forsknings- og utredningsoppgaver som bidrar til utvikling og iverksettelse av effektive forebyggende tiltak, eller evaluering av effekter av igangsatte tiltak. Tjenestekjøpsmidlene skal i tillegg dekke utgifter til gjerdekontroll, utstyr til skadefellingslag, beredskapsordning m.m.

Tidligere har vi utbetalt godtgjøring til regionalt skadefellingslag fra denne posten. Denne utgiften vil nå bli utbetalt fra beredskapsmidlene (kap./post. 1420.73). Det vil kunne gi oss større handlingsrom på denne kapitalposten.

I 2021 ble det satt av kr 600 000,-. Det ble brukt i overkant av kr 512 000,- på denne budsjettposten. Et overbruk på kr. 104 982 fra driftsposten ble dekket opp med restmidler fra tjenestekjøpsposten. Reelt forbruk på tjenestekjøp ble derfor 617 015,- i 2021. Det anbefales at det settes av kr 600 000,- til tjenestekjøp i 2022.

Statsforvalteren jobber for tiden, slik vi tidligere har orientert rovviltnemnda om, med å få på plass en løsning for å ha en såkalt «løs på drevet halsende hund» tilgjengelig sør på Østlandet som kan brukes til skadefelling av ulv i beitesesongen. Den nøyaktige organiseringen og kostnadene knyttet til dette er ikke

klart, men sekretariatet vurderer at det er aktuelt å benytte noe av tjenestekjøpsmidlene til dette, og at det er rom for det innenfor avsatt beløp. Det er også andre utgifter til det regionale fellingslaget på Øvre Romerike som vil dekkes her.

3. Forebyggende og konfliktdempende tiltak, kr. 4 900 000,- (1420.73)

Forventet forbruk 2022

Etter besøk av Riksrevisjonen i 2016 fikk Statsforvalteren klare føringer angående utbetaling av tilskudd. Statsforvalteren holder tilbake 25% av tilskuddet til tiltaket er sluttrapporter og, hvis aktuelt, kontrollert. For søknader under kr 50 000,- kan tilskuddet betales ut i sin helhet ved aksept av tilsagn.

I rovviltregion 4 går mye av bevilgningen til rovdryavvisende gjerder. Erfaringer har vist at tiltakshaver ofte ikke klarer å gjennomføre tiltaket inneværende år, og vi drar derfor med oss økonomiske forpliktelser fra ett år til det neste. Det ligger derfor en økonomisk forpliktelse til utbetaling i 2022 på totalt kr 832 900,- på forebyggende tiltak og kr 230 000,- på konfliktdempende tiltak.

Flere av søknaden, særlig til konfliktdempende tiltak, berører begge rovviltregioner. Dette gjelder særlig søknadene fra Bjørneparken i Flå og Scandcam prosjektet. Her vil vi anbefale at søknaden blir delt likt mellom begge rovvilt regionene. Dette utgjør et beløp på ca. 370 000,- fra rovviltregion 2.

I 2022 har vi til nå, for forebyggende tiltak, mottatt 17 søknader på totalt kr 4 034 326,- inkludert restbeløp fra tidligere år.

For konfliktdempende tiltak har vi mottatt 22 søknader på totalt kr 3 229 685,- inkludert restbeløp fra tidligere år.

Vi anbefaler derfor at det settes av kroner 2 970 000,- til forebyggende tiltak og kroner 1 430 000,- (+ 370 000 fra region 2) til konfliktdempende tiltak.

4. Beredskapsmidler til akutte skadesituasjoner, kr. 500 000,- (1420.73)

Forventet forbruk 2022

Tidligere erfaringer har vist at det er vanskelig å forutsi behovet for beredskapsmidler. Beitesesongen 2019 og 2020 var forholdsvis rolig og behovet for beredskapsmidler var begrenset. Beitesesongen 2021 var derimot mer utfordrende og behovet for midler større. Variasjonen i behov for akutte tiltak kan derfor være stor.

Det burde øremerkes midler til uforutsette skadesituasjoner i Oslo og Viken. Det tildeles beredskapsmidler fra region 4 til det geografiske området som tidligere utgjorde Akershus og Østfold, mens region 2 tildeler beredskapsmidler til tidligere Buskerud.

I tillegg til skadefelling kan beredskapsmidlene brukes til:

- Ekstraordinært tilsyn: I forbindelse med pågående skadesituasjoner kan det gis tilskudd til ekstraordinært tilsyn i beiteområdet for å avverge skader og kartlegge situasjonen.
- Forsinket slipp: Et virkemiddel som settes i verk dersom det er stor sannsynlighet for at det kan oppstå skade dersom sauene slippes til vanlig tid ut på utmarksbeite.
- Tidlig nedsanking: Et virkemiddel som settes i verk dersom det er stor sannsynlighet for at det kan oppstå skade dersom sauene blir værende på utmarksbeite.
- Beredskapsbeiter: Samle alle dyrene til et beite gjerdet inn med rovdryavvisende elektrisk gjerde (kombineres ofte med ekstraordinært tilsyn).

Dersom det er gjenstående beredskapsmidler etter beitesesongen, kan disse benyttes til forebyggende tiltak, alternativt konfliktdepende tiltak.

Midler avsatt over 1420.73 posten til beredskap foreslås med kr 500 000,- for rovviltregion 4. Dette med tanke på faren for ulveskader i områdene med utmarksbeite.

Innmeldt behov for midler fra Statsforvalteren i Oslo og Viken til rovviltregion 4 i 2022:

Tabell 4: Statsforvalterens innmeldte behov for midler til rovviltregion 4 i 2022.

Post	Innmeldt behov	Tildelt
Forebyggende og konfliktdepende tiltak	5 000 000	4 900 000
Tjenestekjøp	600 000	600 000
Drift av rovviltnemnda og sekretariatet	550 000	550 000

Sekretariatets innstilling til vedtak for sak 00/22 – Budsjettet 2022 – Fordeling av midler til forebyggende og konfliktdepende tiltak (FKT), tjenestekjøp og drift av nemnda og sekretariat.

Sekretariatet tilrår at rovviltnemnda i region 4 vedtar følgende fordeling av økonomiske virkemidler med vilkårslister lagt ved som vedlegg.

Region 4 – fordeling av FKT-midler 2022	Foreslått budsjett	Vedtatt Budsjett
Forebyggende tiltak (1420.73)	2 970 000	
Konfliktdepende tiltak (1420.73)	1 430 000	
Beredskapsmidler (1420.73)	500 000	
Tjenestekjøp (1420.21)	600 000	
Drift av nemnd og sekretariat (1420.21)	550 000	
SUM	6 050 000	

- *Statsforvalteren følger opp regnskapsføringen slik at det reelle forbruket til enhver tid kan dokumenteres.*

- *Ny sats for tilskudd til rovdyravvisende gjerde- Egen sak på møtet den 17. mars 2022.*
- *Rovviltnemnda gir Statsforvalteren fullmakt til å overføre eventuelle gjenstående midler mellom forebyggende og konfliktdempende tiltak dersom det er behov for dette ut fra en samlet vurdering av søknader til FKT midler.*
- *Rovviltnemnda gir etter beitesesongen Statsforvalteren fullmakt til å overføre eventuelle gjenstående beredskapsmidler til forebyggende eller konfliktdempende tiltak.*
- *Beredskapstelefonen for Statsforvalteren videreføres i 2022. Kostnaden ved dette dekkes inn av driftsposten.*

Vedlegg

Forebyggende tiltak - Prioriteringskriterier ved tildeling av midler til rovdyravvisende gjerde	
1	Produksjonsdyr (berettiget produksjonstilskudd)- småfe før storfe og hest
2	Områder med stort skadepotensiale prioriteres høyt. Vurdering: Høy tetthet av beitedyr og/eller rovdyr gir økt risiko for skade både på innmark og utmark både innenfor og utenfor ulvesonen
3	Kostnadseffektivitet – kr per sikret husdyr eller areal og kvalitet på beiteområde.
4	Fellestiltak prioriteres før enkelttiltak
5	Om søker har mottatt tilskudd til rovdyravvisende gjerder tidligere.

Forebyggende tiltak - Kriterier for å motta tilskudd til rovdyravvisende gjerder	
1	Rovdyravvisende gjerder skal settes opp etter gjeldene nasjonal standard fastsatt av Miljødirektoratet – av 25.06.2018
2	Støtte til gjerde er begrenset til bruk som får produksjonstilskudd eller AK tillegg. Dette betyr at ordningen prioriteres til aktive brukere som driver næring.
3	Søknad om forebyggende midler skal skje på fastsatt skjema, som må være fullstendig utfylt. Søknaden skal ha vedlagt kart over gjerde trasé og kostnadsoverslag.
4	Søknaden om tilskudd til rovdyravvisende gjerde må inneholde informasjon om antall meter som skal settes opp på innmark og utmark for riktig utregning av tilskudd. Dersom Statsforvalteren ikke mottar denne informasjonen, vil tilskuddet regnes ut fra laveste sats (gjeldene dersom sats endres).
5	Søknaden fremmes elektronisk direkte til Statsforvalteren gjennom Miljødirektoratets søknadssenter.
6	Søker er forpliktet til å stille inngjerdet areal til disposisjon for andre bruk med småfe dersom han selv slutter med småfe innen ti år etter at tilskudd er mottatt.

Konfliktdempende tiltak – Prioriteringskriterier ved tildeling av midler til konfliktdempende tiltak.	
1	Kommuner og lokalsamfunn som er mest berørt av rovvilt, særlig ulv, prioriteres foran andre områder.
2	Tiltakene skal bidra til økt kunnskap om rovvilt og rovviltforvaltningen
3	Tiltak rettet mot barn og unge skal prioriteres.

4	Søknader hvor tilskuddet går direkte til gjennomføring av tiltaket prioriteres fremfor søknader hvor en stor andel av tilskuddet går dekke lønnskostnader og drift.
5	Tiltak som krever varige investeringer begrenses (f.eks. innkjøp av lavo, kano mm.). Unntak er investeringer til innkjøp av utstyr brukt direkte i undervisning. Eksempelvis skinn, skaller og poteavtrykk av de store rovdyrene.
6	Tilskudd til inngjerding av boligtomter /kun for å beskytte mennesker og dyr mot rovdyrangrep prioriteres ikke.

